

AZ „OBJEKTÍV” TUDOMÁNYMETRIA ALKALMAZÁSÁNAK HATÁSAI ÉS ELLENHATÁSAI A KUTATÓI TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELÉSBEN, TUDOMÁNYTERÜLETI MEGKÖZELÍTÉSBEN

DANI ERZSÉBET

Debreceni Egyetem, Debrecen

Beérkezett: 2023. szeptember 13., elfogadva: 2023. november 2.

Egy korábbi tanulmányban a Glänzel-mítoszok kontextusában próbáltuk értelmezni azokat a hiteket-tévhiteket, utakat és tévutakat, melyeket a tudománymetria „objektív mérőszámainak” összes tudományterületre történő, a területi sajátosságokkal mit sem törődő, egységes alkalmazása generált. A közelmúltban lezajlott egyetemi modellváltás és az oktatói teljesítményértékelés bevezetése még inkább előtérbe helyezte a tudománymetriát, különösen pedig a tudományterületi anomáliákat. Jelen diszkusszióban arra teszünk kísérletet, hogy megvizsgáljuk: a Q-minősítésű folyóiratok előnyben részesítése milyen hatással van a humán tudományok oktatóinak-kutatóinak teljesítményére; illetve, ennek következtében hogyan szorulnak háttérbe a Magyar Tudományos Akadémia szakosztályai által minősítettnek tekintett magyar folyóiratok; hogyan mond ellent egymásnak a tudományos teljesítményértékelési pontrendszer és a tudományos előmeneteli szempontrendszer; mit jelent az, hogy a magyar kutató ezek kettős szorításában dolgozik; és ezeknek milyen hosszú távú hatásait lehet prognosztizálni?

Kulcsszavak: bibliometria, tudománymetria, a humán tudományok területi sajátosságai, Q-minősítés, teljesítményértékelés

In a previous study, we tried to interpret – in the context of the Glänzel myths – the beliefs, misconceptions, paths and misguided paths generated by the uniform application of the „objective metrics” of scientometrics to all disciplines, with no regard to disciplinary specificities. The recent model change in some Hungarian higher education institutions and the introduction of teacher performance evaluation foregrounded scientometrics,

Levelező szerző: Dani Erzsébet egyetemi docens, DE, BTK, Média- és Könyvtartudományi Intézet, Könyvtár- és Információtudományi Tanszék. E-mail: dani.erzsebet@arts.unideb.hu

especially disciplinary anomalies, even more. In the present discussion we attempt to examine how the preference for Q-rated journals affects the performance of humanities teachers-researchers; and, as a consequence, how Hungarian journals rated by the departments of the Hungarian Academy of Sciences as scientific become backgrounded; how the research performance evaluation point system and the scientific promotion criteria system contradict each other; what it means that Hungarian researchers work under a double pressure; and what long-term effects can predictably follow.

Keywords: bibliometrics, scientometrics, territorial specificities of the humanities, Q-rating, performance evaluation

A tudomány mint a mérés tárgya: bibliometria és/vagy tudománymetria – kísérlet a terminológiai tisztázásra

A bibliometria és a tudománymetria a tudományos információk és publikációk mennyiségi elemzését foglalják magukban. Ezt kvantitatív módon teszik, bőséges információt nyújtva a tudományos teljesítményről, annak hatékonyságáról. A bibliometria az információtudományok azon ága, mely tehát a tudományos és egyéb publikációkra vonatkozó kvantitatív elemzéseket végez. Alan Pritchard definíciója szerint a „bibliometria matematikai és statisztikai módszerek alkalmazása kommunikációs eszközök vizsgálatára” (idézi Kis 1982: 337). A bibliometria története szélesebb értelemben véve 1873-tól datálható: ekkor jelent meg az első bibliometriai dokumentum, Alphonse de Condolle francia-svájci botanikus tanulmánya *Histoire des Sciences et des Savants Depuits Deux Siècles* címmel (van Raan 2004).¹ A bibliometria fejlődésének egyik meghatározó mozzanata Francis Joseph Cole és Nellie Barbara Ealesnek az összehasonlító anatómia tárgykörében megjelent 1917-es közleménye, melyben az 1543 és 1860 közötti anatómiai dolgozatokat gyűjtötték össze azzal a céllal, hogy felmérjék: miként mérhető az adott időszakban a különböző országok viszonylagos hozzájárulása a diszciplína fejlődéséhez. 1923-ban újabb terminológiai kifejezés jelenik meg. Edward Wyndham Hulme „statisztikai bibliográfia”-ja majd a könyvtári statisztika megjelölésére szánt „librametria” terminus nem vonultak be a tudományos köztudatba. Pritchard használja elsőként a „bibliometria” kifejezést 1969-ben, és definiálja is azt. 1979-ben újabb terminus bukkan föl: Otto Nacke az informatika matematikai aspektusának jelölésére próbálja meg bevezetni az „informetriá”-t, kevés sikerrel (Bujdosó 1986: 13–14). Bibliometria-történeti szempontból meghatározó terminológiatörténeti momentum a Eugene Garfield által 1955-ben megalkotott *Science Citation Index* (SCI), melyet a szerző első ízben 1963-ban publikált. Ugyancsak ebben az évben Garfield és Irving Sher bevezeti az „Impakt Faktor” (IF) fogalmát.

A „tudománymetria” a „bibliometriá”-ból származik,² de kibővíti azt azáltal, hogy egyéb kvantitatív módszereket is bevon a tudományos kutatások és publikációk értékelésébe: a kutatói tevékenység és hatékonyság vizsgálatával foglalkozik, és a publikációk mel-

¹ A bibliometria kezdetektől napjainkig tartó részletes története Farshid Danesh & Mardani-Nejad „A Historical Overview of Bibliometrics” című tanulmányában olvasható (*Handbook Bibliometrics* 2021).

² Meglepő módon kifejezetten hosszú időnek kellett eltelnie ahhoz, hogy a *bibliometria* mellett a *tudománymetria* terminus megszülessen.

lett más teljesítménymutatókat is figyelembe vesz. A tudományometriai kutatás sok tekintetben bibliometriai természetű, ezért a tudományometriát a tudomány bibliometriájaként is értelmezhetjük. Beck Mihály kémikus, akadémikus, tudománytörténész, a Kossuth Lajos Tudományegyetem néhai rektora a tudományometriát „a tudományos tevékenység, termelékenység és haladás mennyiségi értékelésének és összehasonlításának” nevezi (Beck 1978). Talán ez a definíció a legáltalóbb, hiszen tudománymetria-felfogása mennyiségi tudománypolitikai vizsgálati módszernek is tekinthető.

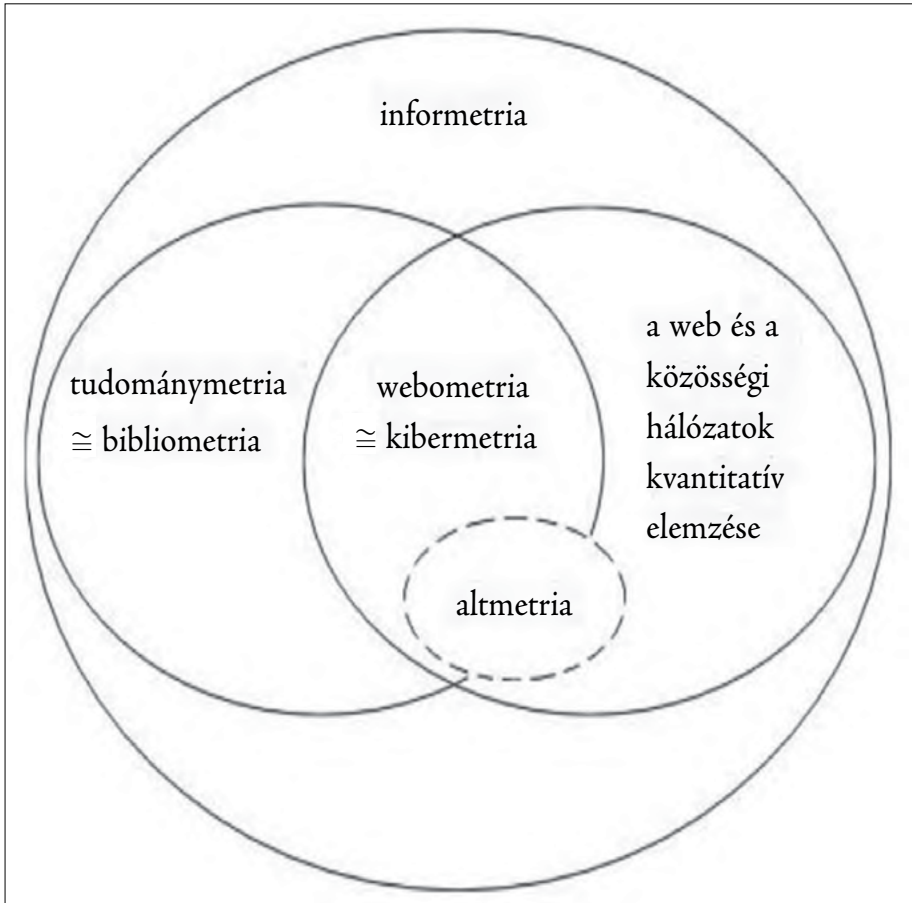
Derek de Solla Price, a Yale Egyetem tudománytörténettel is foglalkozó fizikusa volt. *Kis tudomány – Nagy tudomány* című műve eredetileg 1963-ban jelent meg (magyar fordításban 1979-ben). A tudománymetria megalapítását és intézményesülését ehhez a monográfiához köthetjük, hiszen Price alkalmazta első ízben a legáltalánosabb statisztikai módszereket a tudományos kutatási tevékenység összefüggéseinek, működési mechanizmusának tanulmányozására. Mindazonáltal a „tudománymetria” terminus valószínűleg az orosz „naukometrija” szóból származik, melyet Vaszilij Nalimov, a Moszkvai Állami Egyetem matematikaprofesszora vezetett be, 1969-ben megjelent *Naukometrija* című munkájában. Nalimov szerint a tudománymetria mindazon kvantitatív módszerek együttese, amelyekkel „az információs folyamatként értelmezett tudomány vizsgálható” (Nalimov 1980: 19). A tudománytörténet az orosz matematikusban és az amerikai fizikusban látja a tudománymetria két legkiemelkedőbb alakját.

Hazánkban az 1970-es évek közepén indultak a tudományometriai kutatások, és néhány fő területre összpontosítottak: elsősorban a fizikai és kémiai szakterületek ilyen jellegű felmérésére, a két tudományterület tudományometriai mutatószámainak kifejlesztésére és a hazai természettudományos kutatások vizsgálatára. Magyarországon jelent meg 1978 szeptemberében a terület világszerte ismert folyóirata, a *Scientometrics* az Akadémiai Kiadó és a Springer tudományos kiadó közös kiadásában. Főszerkesztője dr. Braun Tibor (1932–2022), a kémiai tudományok doktora, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöki tanácsadója volt. A folyóirat „önmeghatározása” (véli Schubert András) akár nem hivatalos definícióként is felfogható. Eszerint „a tudománymetria a tudományos kommunikáció és a tudománypolitika minden mennyiségi vonatkozását foglalja magába” (sic!) (Schubert 2023: 6).³

A terminológiai előzmények és konceptualizálási kísérletek lezárásaként érdemes megjegyeznünk, hogy 2021-ben, a De Gruyter Kiadó gondozásában, Rafael Ball szerkesztésében jelent meg a *Handbook Bibliometrics*. Ez a kézikönyv a részletes fogalomtörténeti bemutatástól indul és a bibliometriai/tudományometriai kérdéskör majd minden aspektusát felöleli. Bár következetesen törekszik a „bibliometria” terminus használatára, a fogalom tartalmi megközelítésében tudományometriai dimenzió jelenik meg.

E rövid fogalomtörténeti kitekintés végén árnyalhatjuk a képet, ha megmutatjuk Schubert 2015-ben megjelent sémáját, mely (a 2004-ben megalkotott Björneborn–Ingwersen-ábrából kiindulva) arra törekszik, hogy a különböző terminusokat és határterületeket rendszerezze, logikai rendszerüket bemutassa (1. ábra).

³ A folyóirat teljes címe: *Scientometrics: An International Journal for All Quantitative Aspects of the Science of Science, Communication in Science and Science Policy*. Jelenlegi főszerkesztője Wolfgang Glänzel és Lin Zhang.

1. ábra: A tudománymetria logika rendszere. Forrás: Schubert 2023: 12

Tudománymetriai módszertan, tudományterületi eltérések, folyóiratrangsorok

A tudománymetria módszerei sok tekintetben hasonlítanak a természettudományos kutatási módszerekhez, ezért sem véletlen, hogy az első próbálkozásokra a természettudományokban került sor (STEM).⁴ Módszerei a kvantitatív vizsgálati módszerekhez tartoznak, tehát a matematika és statisztika bármely eszköze idesorolható. Továbbá, a célközönsége sem egységes. Schubert szerint három csoport különíthető el a tudománymetria művelői között:

- a különféle szaktudományok művelői: ebben az esetben a tudománymetria az önértékelés lehetséges módszere;
- a tudománymetria és a rokon információtudományok művelői (pl. informatikus-könyvtárosok): a tulajdonképpeni szakemberek, akik folyamatosan nyomon követik a szakma legújabb fejleményeit, a módszertani újdonságokat;

⁴ Science, Technology, Engineering and Medicine

- a tudománypolitika művelői: mely esetben a rangsorolás, az értékelés áll a közép-pontban; ezek alapjául pedig a tudományometriai módszerek gyakorlati alkalmazása szolgál (Schubert 2023).

Témánk szempontjából ezek közül az első és a harmadik csoport a legfontosabb, különös tekintettel az egyéni teljesítmény értékelésére és az egyetemek tudományometriára alapozó oktatói-kutatói rangsoraira.

A tudományrendszertani besorolásnak megvannak a maga szabályai. Az MTA 2016-ban új tudományági nomenklatúrát vezetett be, mely háromszintű osztályozáson alapszik (tudományterület, tudomány-részterület, tudományágak). Tudományterületek: természettudományok és matematika, élő természettudomány, humán és társadalomtudományok. Az MTA Doktori Tanácsa és az MTA Könyvtár- és Információs Központ (MTA KIK) döntésének megfelelően az MTA 2018-ban vezette be a *Magyar Tudományos Művek Tárában* (MTMT) a Frascati-rendszerű tudományrendszertani osztályozást, és ezzel megteremtették annak lehetőségét, hogy minden közleményt a saját területén publikált közleményekkel lehessen összehasonlítani. Mindezeket túl az MTMT saját folyóirat-minősítési rendszert is kidolgozott, melyben az osztályok szakbizottságai által tudományosnak minősített folyóiratok szerepelnek, folyamatosan gondozott, illetve aktualizált folyóiratlistákon. A minősítés A, B, C, D jelzéssel működik, és egyes folyóiratok a különböző tudományterületeken más-más jelű minősítéssel is rendelkezhetnek. Jelen összefüggésben nekünk a nemzetközi folyóiratrangsorolási módszer és gyakorlat is esszenciális, ugyanis a Q-minősítés (vagyis a közlemények kvantilisokba való besorolása: Q1, Q2, Q3 és Q4) hangsúlyos faktorként jelenik meg úgy az egyéni teljesítményértékelésben, mint a nemzetközi egyetemi rangsorolásban.⁵

Ahogy a rendszertani besorolásnak, úgy a tudományterületek publikációs műfajának is megvannak a maga jellegzetességei, szabályai. Míg a STEM területein a vezető publikációs forma a folyóiratokban megjelenő tanulmány, vagyis míg a természettudományok erőteljesen folyóirat-centrikusak, addig a humán (bölcész- és társadalom-) tudományok (HASS)⁶ máig legfontosabb publikációs formája a könyv, a monográfia, a tanulmánykötet. Erről a kérdéskörrel hazánkban többen is értekeztek: többek között Csaba László és szerzőtársai, Csomós György, Szegedy-Maszák Mihály; a tudományometriai mutatók egyéni tudományos teljesítményt mérő használatának kritikáját is megfogalmazva (Csaba–Szentés–Zalai 2014; Szegedy-Maszák 2015; Csomós 2016).

Egyetemi modellváltás és teljesítményértékelés

A hazai egyetemek modellváltása, a kutatói teljesítményértékelés bevezetése felerősítette a tudományos teljesítmény objektív mérésének és értékelésének igényét. A teljesítményértékelés érinti az oktató-kutató egyént, a kisebb és nagyobb közösségeket (területi kutatócsoportok, tanszékek, intézetek, felsőoktatási intézmények), valamint az egyes tuda-

⁵ A Q-rangsorolás a SCOPUS adatbázishoz kapcsolódó SJR (Scimago Journal Rank)-mérőszám. A folyóiratok Q-besorolása tudományok és résztudományok szerint lekérdezhető. <https://www.scimagojr.com/journalrank.php>. Egy folyóiratot (hasonlóan az MTMT által jegyzett folyóiratokhoz) több területen is jegyezhetnek, így a besorolás-szakterületként eltérő lehet. Az évenkénti felülvizsgálat is változásokat generálhat.

⁶ Humanities, Arts and Social Sciences

mányterületeket is. Az egyetemek és kutatóintézetek számára már a modellváltás előtt is fontos volt az eredményesség mérése, hiszen a különféle számadatok felhasználhatók kutatási és tudománypolitikai projektek értékelésére; egyetemeken, egyetemeken átnyúló szakterületek, sőt egész országok kutatási „hatásfokának” mérése is. A tudomány világában a kutatót eddig is hajtotta a tudományometriai mutatók által gerjesztett túlélési kényszer. Marton János ezt a következőképpen fogalmazta meg: „A publikáció a tudós számára a fennmaradás eszköze, afféle emlékmű” (Marton 1999: 91).

Jogosan tehető fel a kérdés: a számok mondanak-e valamit a minőségről? A mennyiségi megközelítés hogyan tud eleget tenni a minőségi kritériumoknak? A folyamatos publikációs kényszer alternatív publikálási szokásokat generálhat, és ez előidézheti a „publish and perish” jelenségét (Dani 2018). Az ellentmondásosság a modellváltással járó egyéni kutatói teljesítményértékelés tükrében azonban még szembeötlőbb.

Magyarországon 2021-ben valósult meg az egyetemek modellváltása, melynek lényege, hogy a modellváltó intézmény alapítói, fenntartói jogai az erre a célra létrehozott, az egyetemtől különálló entitással rendelkező és jogi személyként működő vagyonkezelő alapítványhoz kerültek. Mindazonáltal az állam a jövőben is hozzájárul az egyetemi működéshez, tehát az állami források is elérhetőek maradtak az intézmény számára. A Debreceni Egyetemen 2021 augusztusától lépett életbe az alapítványi működés. A Gróf Tisza István Debreceni Egyetemért Alapítvány a Magyar Állammal 2021 szeptemberében kötötte meg az öt évre szóló szerződést. Ennek köszönhetően erre az időszakra biztosított a finanszírozás, melynek fontos feltételeként a megállapodásban megfogalmazott képzési, tudományos, valamint ágazati mennyiségi és minőségi indikátorokat az egyetemnek abszolválnia kell. Ezzel egy időben az egyetemen jelentős béremelés valósult meg, mely az egyéni teljesítményen, vagyis adott oktató teljesítményértékelésén alapul (Modellváltás: kifizetődő teljesítmény 2021).

A modellváltás mellett még egy fontos fejlemény befolyásolja a mai tudományos teljesítmény-értékelést: a versenyképesség és a tudományos láthatóság egyik számottevő faktorának, a globális egyetemi rangsoroknak a felértékelődése. A rangsorok közül a Scopus adatbázis módszertanát használja a Quacquarelli Symonds World University Rankings (QS) és a Times Higher Education (THE). A Web of Science (WoS) adataival dolgozik az ARWU (Shanghai Ranking’s Academic ranking of World Universities) rangsor.⁷ Ezek intézménymérése három pilléren nyugszik. Közülük az egyik a szám-szerűsített kutatási teljesítmény, vagyis a publikációk és citációk száma (Sasvári–Urbanovics 2022).⁸ Tehát az egyén publikációs tevékenysége/teljesítménye szignifikánsan meghatározza egyeteme rangsorolását, ahogyan a teljesítményfaktorokon keresztül, intézménye finanszírozását is.

Jelen tanulmányban a modellváltó Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának teljesítményértékelési gyakorlatát állítjuk a középpontba. Nem áll szándékunkban megkérdőjelezni a jelenleg érvényben lévő módszertant, mint ahogyan nem célunk meggyőző érvek nélküli kritikai megközelítés alkalmazása sem. Inkább azt a feladatot tűztük ma-

⁷ A Debreceni Egyetem rangsorolása a QS World University Rankingsben 2020 és 2023 között: 601–650, 521–530, 591–600, 651–700. <https://www.topuniversities.com/universities/university-debrecen> A DE rangsorolása a THE Times Higher Education-ben 2020 és 2022 között: 801–1000, 801–1000, 801–1000, 1001–1200. https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2023/world-ranking#!/length/25/locations/HUN/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats

⁸ A QS szakterületi magyar egyetemi rangsorolásról részletesen értekeznek: Sasvári–Urbanovics 2022.

gunk elé, hogy – az itt érvényes Glänzel-mítoszokat,⁹ valamint a nemzetközi és hazai folyóiratok Q-s, úgyszintén az MTA folyóirat-besorolási gyakorlatát figyelembe véve – olyan javaslatokat fogalmazunk meg, melyek érdemben hozzájárulhatnak a DE BTK teljesítményértékelési gyakorlatának finomításához.

Az egyetem vezetése és az alapítvány kuratóriuma mindjárt az újfajta működés elején közös döntést hozott: az egyes karok a tudományterületüknek, illetve részterületeiknek publikációs mintái és gyakorlata alapján állíthatják össze saját teljesítményértékelési módszertanukat. Ezzel (elméletben és a gyakorlatban is) lehetőség nyílt arra, hogy a Bölcsészettudományi Kar is a legmesszebbmenőkig figyelembe vehesse a tudományterületi publikálási sajátosságokat. Ez nagymértékben sikerült is. Az egyetem és a kar vezetése folyamatosan dolgozik a teljesítményértékelés finomhangolásán, és azon, hogy az esetlegesen felmerülő problémákat a lehetőségekhez mérten orvosolja.

A DE BTK oktatói teljesítményértékelési rendszere (TER)¹⁰

A jelenlegi rendszer három alappillére: a heti oktatói munkakörök száma (vagyis az oktatói munka); a tudományos és szakmai közéleti teljesítmény (vagyis a kutatói feladat) és az oktatási egységben, valamint a karon végzett szervezeti munka (oktatás- és kutatás-szervezés) (1. táblázat). Az alapbér a minimumteljesítményhez kötött (melynek számítási alapja az adott naptári évet megelőző 4 naptári év teljesítménye), a teljesítménybér pedig pluszteljesítményhez. A minimumteljesítménynek az elszámolási periódus egészére nézve kell teljesülnie, és nem minden évre külön-külön – ezzel áthidalható a sokszor egyetlen oktatói terhelés, illetve a kutatói teljesítmény időbeli szabályozhatatlanságának kérdése (gyakran, például, a publikálásra leadott és elfogadott munkák megjelenésének

1. táblázat: A Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar teljesítményértékelési rendszere

Oktatói munkakör	2. Minimumkövetelmények		3. Pluszteljesítmény
	Publikációk/ciklus	A 32–55. sorból legalább x pont összegyűjtése 1 ciklusra vetítve	1–55. sorból, a minimumkövetelmény felett 1 ciklusra vetítve
egyetemi tanársegéd	1000 pont az 1–24. sorból	min. 600 pont/ ciklus	min. telj.+ 400 pont/ ciklus
egyetemi adjunktus/ főiskolai docens	1000 pont az 1–24. sorból	min. 600 pont/ ciklus	min. telj.+ 600 pont/ ciklus
egyetemi docens	1200 pont az 1–24. sorból	min. 1000 pont/ ciklus	min. telj. + 800 pont/ ciklus
egyetemi tanár	1600 pont az 1–24. sorból	min. 1000 pont/ ciklus	min. telj. + 1000 pont/ ciklus

⁹ A Glänzel-mítoszok hiedelmeiről és tévhiteiről, valamint az ezeket generáló tévutakról és anomáliákról részletes beszámólót lásd: *A tudománymetria mítoszainak ellentmondásai* című tanulmányunkban.

¹⁰ Az adatok a DE BTK Oktatói teljesítményértékelési rendszer szabályzatából származnak.

kiszámíthatatlanságából eredően). Fontos kritérium: a publikációk feltüntetése az MTMT alapján történik: csak olyan tudományos munka számolható el, mely az oktató-kutató MTMT jegyzékében szerepel. Lényeges szempont a kutató MTMT-ben megjelölt affiliációja – különös tekintettel arra, hogy jelenleg ezen a téren számos anomália tapasztalható a SCOPUS adatbázisban.

Terjedelmi korlátok miatt a TER második pillérére reflektálunk részletesebben (lásd az 1. táblázatot), hiszen ezen a területen érvényesülhet az eltérő tudományterületi publikációs gyakorlat, illetve itt jelennek meg azok az anomáliák, melyek negatívan érinthetik a BTK oktatóit. Megjegyzendő: a kar vezetése mindig nyitott a finomhangolásra.

A publikációk/ciklus oszlopban megjelenő 24 tételt az alábbi csoportok alkotják:

- *Monográfiák, szakkönyvek*: külföldön megjelent, idegen nyelvű monográfia (1500); Magyarországon megjelent, idegen nyelvű monográfia (1200); magyar nyelvű monográfia (1200); forrásgyűjtemény, forráskiadvány, kritikai kiadások (800).
- *Folyóiratcikkek*: idegen nyelvű tanulmány külföldi szakfolyóiratban (500); idegen nyelvű tanulmány hazai szakfolyóiratban (350); magyar nyelvű tanulmány hazai és külföldi szakfolyóiratban (250).
- *Könyvrészletek/tanulmányok kötetben*: idegen nyelvű könyvrészlet külföldi kiadónál (500); idegen nyelvű könyvrészlet magyar kiadónál (300); magyar nyelvű könyvrészlet külföldi kiadónál (250); magyar nyelvű könyvrészlet magyar kiadónál (250).
- *Szerkesztések*: szerkesztés idegen nyelven külföldön (500); szerkesztés idegen nyelven Magyarországon (400); szerkesztés magyar nyelven (300).
- *Recenziók, ismertetések*: recenzió, ismertetés idegen nyelven külföldön (100); recenzió, ismertetés, magyar nyelven, illetve idegen nyelven Magyarországon (80).
- *Tankönyv, egyetemi jegyzet*: új tankönyv, egyetemi jegyzet, elektronikus tananyag fejlesztése, illetve segédanyagok, bibliográfiák összeállítása (300/fejlesztés, 100/összeállítás, 30/fejlesztés, 50/szerkesztés); új tankönyv, egyetemi jegyzet, elektronikus tananyag lektorálása (100).
- *Egyéb*: kisebb terjedelmű vagy nem lektorált könyvek (30); lexikonszócikkek (30); egyéb írások (rövidebb cikkek, ismeretterjesztő cikkek, szócikkek) (30); megjelent szakfordítás, műfordításkötet, tanulmány (200/kötet, 100/tanulmány); szakmai lektorálás, olvasószerkesztői munka (100/kötet, 50/tanulmány, 100/lapszám); nemzetközi konferencia-előadás idegen nyelven (CfP-vel és szakmai előszelektálással szervezett konferenciák); magyar nyelvű konferencia-előadás (200/idegen nyelven, 100/magyar nyelven).

A fentiekből egyértelműen látszik a szándék: a teljesítményértékelésben megjelenik a HASS területek jellemzője, a monográfia- és szakkönyvcentrikusság. Ugyanakkor a pontozás nem követi a befektetett munka és a ráfordított idő mértékét. Az anyanyelv kontra idegen nyelv kérdése nem pusztán technikai jellegű, hanem azt is tükrözheti, hogy a tudományos diskurzusok nemcsak a STEM és a HASS területek között térnek el egymástól, hanem a különböző nyelveken publikáló HASS tudományos közösségek között is, és ez akár episztemológiai különbségeket is eredményezhet (vagy tükrözhet) a tudományágakon belül (Bonaccorsi 2018; Keller és Pofertl 2017).

Szorosan idekapcsolódik a társadalomtudományok területén a szociológia, politológia, pszichológia, média és kommunikáció, könyvtár- és információtudomány,¹¹ a szűkebben vett bölcsészettudományoknál a modern filológia. A modern filológus nagymértékben adott nemzeti nyelven publikál (anglisztika, finnugrisztika, germanisztika, romanisztika, ruszisztika – magyarul?) Ha tehát egy ruszista vagy germanista külföldön jelenteti meg az adott idegen nyelven íródott könyvét (feltehetően nincs szüksége fordítói segítségre, hiszen annak a nyelvnek ő diplomása, szakértője, és feltehetően könnyebben is talál kiadót az adott országban), rögtön előnyben van – mármint a külföldi megjelenést tekintve – a jellemzően magyarul publikáló hungarológussal szemben. Utóbbi, monográfiájának, szakkönyvének idegen nyelvre történő fordításához feltehetően profi fordítói, de legalább nyelvi lektori segítségre szorul. A monográfiák teljesítményértékelő pontozásában talán efféle finomhangolásra is szükség lenne. A Q-s minősítésű folyóiratokban megjelenő folyóiratcikkek egyetemi támogatásának mintájára létre lehetne hozni egy fordításiköltség-támogatási keretet.

A monográfiák/szakkönyvek és a folyóiratcikkek pontozásának összefüggésében még egy anomáliára felfigyelhetünk. Csak a számok szintjén értelmezve a kérdéskört: egy külföldön, idegen nyelven megjelenő monográfia a jelen gyakorlat szerint 1500 pontot ér, míg egy idegen nyelvű tanulmány 500-at. Ez azt jelenti, hogy a három tanulmányt publikáló HASS kutató tudományos teljesítménye ugyanannyit ér, mint ha egy monográfiát publikált volna. Legalábbis erről biztosítja őt a teljesítményértékelő tudománymetria. Ráadásul a Q1 és Q2 minősítésű folyóiratcikkeknel megjelennek a szorzók: Q1-es cikk esetében kétszeres, Q2-esnél másfélszeres szorzóval kell számolni. Ugyanezek a szorzók érvényesek a hazai folyóiratokban megjelent idegen nyelvű tanulmányokra is. Társszerzői vonatkozásban úgy a tanulmányok, mint a kötetek esetében a kétszeres munka teljes értékű egyszerűs munkának számít mindkét szerzőnek, a háromszerzős munkák 50%-kal számítanak minden szerzőnek. Amennyiben egy háromszerzős szöveg Q1-es vagy Q2-es publikációs fórumban jelenik meg, teljes értékű egyszerűs munkának számít, tekintet nélkül arra, hogy a szerző hányadik (első, második vagy harmadik helyen) van feltüntetve. A négy vagy többszerzős munkák a szerzők nyilatkozatai alapján vagy arányosítva számítanak. Tehát: ha a HASS kutató társkutatóval jelentet meg egy Q1-es folyóiratban egy tanulmányt, az 1000 pontot ér. Terjedelmét tekintve a kismonográfia jellemzően 78-80 oldal, egy nagymonográfia viszont akár több száz oldalas is lehet. Utóbbi, amennyiben magyar nyelven jelenik meg, mindössze 1200 pontot ér, szemben a folyóiratcikkkel, mely jellemzően mindössze 10-15-20 oldalas.

Jogosan tehető fel a kérdés, csupán a számok szintjén maradvá: milyen publikációs döntésre készíti, milyen irányba nyomja a kutatót a teljesítményértékelés jelenlegi számszerűsítő gyakorlata? A válasz egyértelmű: ez a tudománymetrikus módszertan kikezdi, mert máris kezdi átalakítani a humán tudományok területén jellemző sajátosságot, vagyis a monográfiacentrikusságot. Pedig az egyetem és a kar által is támogatott és elfogadott, magas szintű hazai és nemzetközi kutatóösztöndíjak, illetve tudományos elismerések és kitüntetések kuratóriumai által is fő mérlegelési elvként alkalmazott rangsorolási szempont a bölcsészeknél a monográfia, a monográfiák száma. Az MTA nagydoktori követelményrendszeréről nem is beszélve. Föltehetően azért elvárás a monográfia, mert így

¹¹ A DE BTK kereteiben működik a Média- és Könyvtártudományi Intézet, valamint a Politikatudományi és Szociológiai Intézet.

következik a tudományterületből, ezt követeli meg a bölcsészettudományok esetében a tudományhoz való hathatós hozzájárulás érdeke. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a humán tudományokat többnyire „magányos kutatók” művelik; nem általánosan jellemző az, hogy kutatócsoportokban folytassanak publikációs tevékenységet. A jelenlegi teljesítményértékelési rendszer az utóbbi irányba történő elmozdulást is hozhat, illetve felerősítheti ezt a tendenciát, ami önmagában nem lenne rossz, több területen, illetve vonatkozásban produktív is lehet. Mégis olyan jelenségről beszélünk, mely hosszú távon negatívan befolyásolhatja a humaniorák szakterületi sajátosságait.

Ugyancsak a monográfiák ellen szól a kanadai Thomson multinacionális cég által üzemeltetett Web of Science (WoS) és a holland Elsevier által fenntartott Scopus adatbázisok szelektációs gyakorlata. Ahhoz, hogy egy új folyóirat vagy egy monográfia/szakkönyv bekerüljön a WoS valamelyik indexébe,¹² 28 kritériumot tartalmazó rendszernek kell megfelelnie. A benyújtott kérvények éves elfogadási rátája 10-12% körül van. A Scopus sok tekintetben különbözik a WoS adatbázistól: többek között abban, hogy transzparens módon elérhetővé teszi a 2005-ben létrehozott Content Selection & Advisory Board tagjainak névsorát. Az ő szelektációs gyakorlatuk is sztrikt, mint a WoS-é, mindösszesen évi 500-600 tétel kerül be az adatbázisba. Mindkét adatbázis közös jellemzője: ha egy folyóirat impaktja az elvárt határ alá esik, a folyóirat kikerül az adatbázisból (Bauer 2022). Mindkét adatbázis tartalmaz könyveket, könyvsorozatokat, konferenciakiadványokat is, de számuk elenyésző a folyóiratok számához képest.

A kötetek (monográfiák, tanulmánykötetek) és a folyóiratcikkek vonatkozásában tehát két újabb problémába ütközik a humán tudományok kutatója. Egyrészt, ha monográfiát publikál, az értékelési pontszámot tekintve nincs különbség az egyszerűs és a kétszeres munkák között. Tehát, ha a külföldön megjelent, idegen nyelvű monográfia 1500, a Magyarországon megjelent idegen nyelvű monográfia 1200, a magyar nyelvű monográfia 1200 pontot ér a TER-ben, akkor (ugyancsak a számok szintjéről közelítve), a kutató számára a legcélravezetőbb „út” egyértelmű: társszerzővel írt, külföldön megjelent, idegen nyelvű vagy magyar nyelvű monográfia. A TER a monográfiák terjedelmével is korrekt módon igyekszik differenciálni: ISBN/ISSN számmal rendelkező kiadvány, monográfia, szakkönyv legalább 400 ezer leütés; ennél alacsonyabb leütésszám esetén, vagyis 250 e. és 400 e. leütés közötti könyvnél már csak a beállított pontok felét lehet elszámolni (igaz, kétszeres munka esetében mindkét szerzőnek ugyanazon pontszámmal), a 250 e. leütés alatti munkákat már csak más „soron” lehet figyelembe venni; a kisebb terjedelmű munka 30 pontszámot ér. Ez a fajta differenciálás ugyanakkor nem befolyásolja, sőt, inkább erősíti azt a körülményt, hogy az egyén szempontjából „nem éri meg” monográfiákba ölni a tudományos kutatói energiákat.

A jelenlegi rendszer nem tér ki a Scopus- vagy WoS-indexelt könyvekre, tanulmánykötetekre. Ez egyrészt pozitívum, mert könnyebbséget jelent a szerzőnek, ugyanis azok a nagy kiadók, amelyek kapcsolatban állnak ezekkel az adatbázisokkal, egyrészt megfizethetetlenek, másrészt rendkívül nehézkes és lassú a kiadás folyamata. Pozitívumként értelmezhető az is, hogy a magyar nyelvű monográfia pontszámában nem tér el szignifikánsan sem a magyar, sem az idegen nyelvű, Magyarországon megjelent kötettől.

¹² Science Citation Index (SCI); Social Science Index (SSCI); Arts & Humanities Citation Index (AHCI); Emerging Source Citation Index (ESCI)

Másrészt, következetlenséggel is találkozunk a TER-ben: a kötetek értékelése nem függvénye a nagy adatbázisok indexelésének: nem lényeges az, hogy az adott művet bármelyik adatbázis indexeli-e. Ez a momentum újfent a humaniorák tudományterületi sajátosságait támogatja. ÉS MÉGIS: ez a „könnyítés” paradoxonokat hordoz magában, elvégre folyóiratcikkek publikálására ösztönzi a kutatót. Egészen pontosan, idegen nyelvű, külföldi, Q1- vagy Q2-es, külföldi szakfolyóiratokban megjelenő tanulmányok publikálásában teszi érdekeltté (ahogyan azt fentebb is jeleztük). Ugyanis, ha társszerzős tanulmányról beszélünk, akkor szerzőszámától függetlenül, és amennyiben a publikáció Q1-es folyóiratban jelenik meg, egy min. 20 ezer leütést tartalmazó szöveg 1000 pontot ér valamennyi szerző számára; ha ugyanez a szöveg Q2-es minősítésű folyóiratban lát napvilágot, akkor szerzőnként 750 pontot számolhatunk el. Itt megint a magyar folyóiratok szenvednek „hátrányt”. Egyrészt, a pontozásban (egy magyar nyelvű tanulmány magyar vagy külföldi szakfolyóiratban 250 pont); másrészt, ha Scopus-indexelt, Q-s folyóiratban szeretne tanulmányt megjelentetni a magyar kutató, ahhoz a Scopus-indexelt, ráadásul Q-minősítéssel rendelkező magyar folyóiratok száma kifejezetten alacsony. Tudománytámogatási célként megfontolandó lenne, hogy az egyetem megfelelő anyagi eszközökkel támogassa az egyetemi folyóiratokat, az adatbázisba való bekerülés érdekében.¹³ (Monográfiák vonatkozásában ez az út még nehezebb.)

A jelenlegi adatok szerint mintegy 20 magyar humán tudományi szakterületű folyóirat rendelkezik Q-minősítéssel (három Q1 és ugyancsak három Q2).¹⁴ (Lásd Melléklet 2. táblázat.)

Míndezeken túl, nem hagyhatjuk figyelmen kívül az időtényezőt, vagyis nem közömbös, hogy mennyi időt és energiát emészt fel egy tanulmány vagy egy monográfia megírása. A „dolgozz keményen” (work hard) kultúrája egyre erőteljesebben jelenik meg a felsőoktatási szférában is. A pozitívumok mellett ez a jelenség olyan negatívumokat is produkál, melyek esetében a legszűkösebb időforrás éppen maga az idő (*Juhászné Klér-Kun-Toarniczky 2022*). Az együttműködés sikerességének Glänzel-féle mítosza merül itt fel. Bizonyos tudományterületek megkívánják a kutatócsoportos csapatmunkát, sőt, ez kifejezetten elvárás egyes nemzetközi projekteknél. Az ilyen formájú együttműködés, azon túl, hogy a közös munkát és a kooperatív kutatást segíti, ún. „idézetségi támogató szövetség”-ként is értelmezhető (*Dani 2019: 582*). A humán tudományok művelői nagyrészt magányos kutatók ugyan, de a jelenlegi, pontrendszeres tudományértékelés hatására ők is erőteljesebben elmozdulhatnak a folyóiratban megjelenő társszerzős tanulmányok írása felé, hiszen ez kevesebb időt, megosztott munkát, és talán nagyobb idézettséget is jelenthet. Továbbá, szorosan ide tartozik, és pozitívumként jelentkezik a TER-ben: a hallgatóval publikált közös munka, konferenciaelőadás is azonos pontszámmal jelenik meg, és ez nagymértékben támogatja a tehetséggondozást, sőt, talán a kutatói utánpótlás biztosítását is.

¹³ Ez – meghatározó mértékben az egyetem, másfelől a bölcsészkar és az Angol–Amerikai Intézet támogatásával – a *Hungarian Journal of English and American Studies* c. folyóiratnak sikerült.

¹⁴ A Q3 és Q4 minősítés már nem rendelkezik szorzóval a TER-ben.

Következtetés

Ha tehát a kutató a teljesítményértékelésben prioritásként meghatározott Q1-Q2-es folyóiratban szeretne publikálni, akkor egyrészt nemzetközi folyóiratok választékában kell megtalálnia a számára releváns publikációs fórumot, másrészt a tanulmányának szinte értelemszerűen angol nyelvűnek kell lennie. És itt ismét felmerül a nyelvi lektorálás támogatásának kérdése.

Az egyetem publikációs célra elkülönített keretből támogatja a kutatók Q-s folyóiratban megjelenő publikációit,¹⁵ és ennek adminisztratív folyamatát az Egyetemi Könyvtár menedzseli, támogatva és segítve ezzel az oktatót. A könyvtár publikálástámogatása talán még kiegészíthető lenne egy olyan szolgáltatással, melyben a multidiszciplináris tudományos adatbázisokat profin kezelő és a folyóiratrangsorokat állandóan követő könyvtáros kutatói kérésre listát állítana össze az adott tudományterületen releváns és aktuálisan Q-s minősítésű folyóiratokról, ezzel is segítve a kutató és a kar munkáját. Ez a kutatástámogató tevékenység akár kari könyvtárosok feladata is lehetne.

A fentiekben már utaltunk arra, hogy a jelenlegi értékelési pontozásban és súlyozásban nem jelenik meg az MTA folyóirat-minősítési rendszere. Ennek figyelmen kívül hagyása több értelemben is kontraproduktív: egyrészt a magyar nyelvű tanulmány magyar vagy külföldi nem Q1- vagy Q2-es folyóiratban 250 pontot ér. Miért ne lehetne ezt a pontszámot növelni, figyelembe véve az MTA minősített folyóiratlistáját (<https://support.mtmt.hu/mtalist/>).¹⁶

Ha továbbra is pusztán csak a számok szintjén, ám MTA-viszonylatban vizsgáljuk a pontozásos értékelési rendszert, felmerül a kérdés: miért nem lehet tudomásul venni a magyar akadémiai folyóirat-minősítési rendszert a tudományos teljesítményértékelésben oly módon, hogy azt mondjuk: egy A-s minősítésű folyóiratcikk többet ér, mint egy B, C vagy D jelzésű, és így tovább? Nem lehetséges, hogy a Q-s folyóiratok mai szintű felértékelése azt eredményezi: a magyar kutatók elfordulnak a magyar tudományos publikálási fórumoktól, és ezáltal hosszabb távon az egész magyar tudományosság szintje, a folyóiratok presztízse is egyre alacsonyabb lesz? Az MTA vonatkozásában még valami felmerül, aminek a megoldatlansága hosszabb távon komoly gondokat okozhat a felsőoktatási rendszerben: az egyéni (tudományos) előmenetel kérdésköre. Ahogyan azt Sasvári és Urbanovics is megállapítja: „az intézményi versenyképesség és az egyéni előmenetel két ellentétes pólust képvisel” (*Sasvári–Urbanovics* 2023: 219). Egyelőre az érvényben lévő habilitációs szabályzatok, az MTA releváns osztályainak nagydoktori habitusvizsgálati követelményrendszerei és a különféle kutatástámogatási pályázatok elbírálási szempontrendszerei, de az egyetemi ranglétrán való előmenetel előírásai is monográfiákat követelnek meg a humán tudományok területén. Nem kevésbé fontosak az Akadémia számára a tudományosnak minősülő folyóiratok jegyzékében szereplő folyóiratok minősítései. Ezeknek jelenleg nyoma sincs a TER-ben.

Az oktató-kutató arra törekszik, hogy a TER-ben előírt pontszámokat elérje, közben azért elsősorban egyéni tudományos előmenetelben gondolkodik. Fentiek alapján viszont könnyen belátható, hogy kettős szorításban él és dolgozik – annak köszönhetően, hogy a

¹⁵ A publikációs díjak jellemzően több száz euróba vagy dollárba kerülnek.

¹⁶ A Irodalomtudományi Bizottság listája jelenleg 304 folyóiratot tartalmaz, magyar és idegen nyelvűeket egyaránt.

két elvárásrendszer nincs szinkronban egymással. Megfontolandó lehetne például, mert segíthetne a két rendszer harmonizálásában, ha általános gyakorlattá válna az, ami az MTA I. Osztályában lehetséges. Amennyiben a kutató olyan külföldi folyóiratban jelentet meg tanulmányt, amelyik nem szerepel az MTA által tudományosnak elfogadott listán, kellő érveléssel kérhető az adott folyóirat jegyzékbe történő felvétele. Ezzel lehetséges volna a kutatónak arra, hogy tudományos előmenetelét ily módon is gondozza.

Finomhangolást hozhatna a tudományos teljesítményértékelésben a hazai, valamint a nemzetközi konferencia-előadások és a recenzíók súlyozása.

Utóbbiak esetében az érdemiekben értékelő recenzióesszéire és nem a tartalomismerető gyorstudósításra gondolunk. A recenzió(esszé)-írás a legmagasabb szakértelmet kívánó műfaj. Műveléséhez az adott téma legszélesebb és legmélyebb ismerete szükséges. Szükséges, de nem elégséges ismerete. Az elmélyülten elemző recenzióban ugyanis autentikus tudományos habitus nyilvánul meg, kritikai, véleményformáló erővel. Nem ritkán több időt és energiát emészt fel, mint egy tanulmány megírása jól bejárattott saját témában. A teljesítményértékelés meglehetősen alulértékeli és alulpontozza a recenzióesszét. A helyzet javítása érdekében eleve külön kategóriába kellene sorolni a recenzióesszét, megkülönböztetve ezt a műfajt rövid, szükségszerűen felületesebb, gyorstudósító rokonától.

Ha csak a számok szintjén értelmezzük a konferencia-előadásokat, hasonló lesz a helyzet: a kutatónak „nem áll érdekében” vállalni a konferenciákkal járó összes időrabló vesződést. Nem vezet ez oda, hogy csökkeni fog a konferenciákon előadást vállaló oktatóink-kutatóink száma, és ez szakmai kapcsolattrendszerünket, a hazai és nemzetközi tudományos vérkeringésben való részvételünket, végső soron karunk és egyetemünk hazai és nemzetközi láthatóságát, netán a nemzetközi rangsorokban elfoglalt helyzetét és általában a magyar tudományosság nemzetközi láthatóságát is veszélyeztetheti?

IRODALOM

- BAUER, I. (2022) Web of Science, Scopus and Further Citation Databases. In: R. BALL (ed.) *Handbook Bibliometrics*. Berlin–Boston, De Gruyter. pp. 409–419.
- BECK, M. T. (1978) Editorial Statement. *Scientometrics*, Vol. 1. No. 1. p. 3.
- BONACCORSI, A. (2018) Towards an Epistemic Approach to Evaluation in SSH. In: A. Bonaccorsi (ed.) *The Evaluation of Research In Social Sciences and Humanities. Lessons from the Italian Experience*. Cham, Springer. pp. 1–29.
- BUJDOSÓ E. (1986) *Bibliometria és tudománymetria*. Budapest, OSZK KMK.
- CSABA L., SZENTES T. & ZALAI E. (2014) Tudományos-e a tudományérés? Megjegyzések a tudománymetria, az impaktfaktor és MTMT használatához. *Magyar Tudomány*, Vol. 175. No. 4. pp. 442–466.
- CSOMÓS Gy. (2016) A magyarországi tudományos publikálás néhány sajátossága: következtetések egy indexelőadatbázis alapján. *Magyar Tudomány*, Vol. 177. No. 2. pp. 226–235.
- DANI, E. (2018) How Publish or Perish Can Become Publish and Perish in the Age of Objective Assessment of Scientific Quality. *Systemics, Cybernetics and Informatics*, No. 4. pp. 20–25.
- DANI E. (2019) A tudománymetria mítoszainak ellentmondásai. *Tudományos és Műszaki Tájékoztató*, No. 10. pp. 578–586.
- Handbook Bibliometrics* (2021) R. Ball (ed.) Berlin–Boston, De Gruyter.

- HULME, E. W. (1923) *Statistical Bibliography in Relation to the Growth of Modern Civilization: Two Lectures Delivered in the University of Cambridge in May 1922 by Wyndham Hulme*. London, Butler and Tanner.
- JUHÁSZNÉ KLÉR A., KUN ZS. & TOARNICZKY A. (2022) Publikálok, tehát létezem?!: Fiala oktató-kutatók fenntartható válaszai a publikációs elvárásokra. *Educatio*, Vol. 31. No. 2. pp. 264–280.
- KELLER, R. & POFERL, A. (2017) Soziologische Wissenskulturen zwischen individualisierter Inspiration und prozeduraler Legitimation. Zur Entwicklung qualitativer und interpretativer Sozialforschung in der deutschen und französischen Soziologie seit den 1960er Jahren. *Historical Social Research*, No. 4. pp. 301–57.
- KIS S.-né (1982) Bibliometria. *Tudományos és Műszaki Tájékoztató*, No. 8–9. pp. 337–347.
- MARTON J. (1999) Bibliometria. In: HORVÁTH Tibor & PAPP István (ed.) *Könyvtárosok kézikönyve 1*. Budapest, Osiris. pp. 83–142.
- Modellváltás: kifizetődő teljesítmény (2021) <https://hirek.unideb.hu/modellvaltas-kifizetodo-teljesitmeny> [Letöltve: 2023. 08. 29.]
- NALIMOV, V. VASILIEVICH (1980) *Tudománymetria*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- PRICE, D. DE SOLLA (1979) *Kis tudomány – Nagy tudomány*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- PRITCHARD, A. (1969) Statistical bibliography or bibliometrics? *Journal of Documentation*, No. 4. pp. 348–349.
- SASVÁRI P. L. & URBANOVICS A. (2022) Négy magyar egyetem tématerület szerinti kockázatvizsgálata a szakterületi egyetemi rangsor szempontjából. *Magyar Tudomány*, Vol. 183. No. 12. pp. 1561–1577.
- SASVÁRI P. & URBANOVICS A. (2023) Az MDPI kiadójú közlemények helyzete: látélet az EU 27 tagállamában. In: *What will our Future be Like? 2 Essays in German, 7 in English, 30 in Hungarian Language*. Großpetersdorf, Sozial und Wirtschafts Forschungsgruppe. pp. 209–221.
- SCHUBERT A. (2023) *Hat előadás a tudománymetriáról*. Budapest, ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet.
- SZEGEDY-MASZÁK M. (2015) Folyóirat vagy könyv: mérlegen a tudományos teljesítmény. *Magyar Tudomány*, Vol. 176. No. 4. pp. 404–409.
- VAN RAAN, A. F. J. (2004) Measuring science: Capita Selecta od current main issues. In: Henk F. MOED, Wolfgang GLÄNZEL & Ulrich SCHMOCK (eds) *Handbook of Qualitative Science and Technology Research: The Use of Publication and Patent Statistics In Studies of S & T Systems*. Dordrecht, Kluwer. pp. 19–50.

MELLÉKLET

2. táblázat: A Q minősítéssel rendelkező magyar humán tudományi szakterületű folyóiratok

Title	↓ SJR	H index	Total Docs. (2022)	Total Docs. (3 years)	Total Refs. (2022)	Total Cites (3 years)	Citable Docs. (3 years)	Cites / Doc. (2 years)	Ref. / Doc. (2022)
1 Acta Linguistica Academica	0.592 Q1	13	28	67	1155	46	62	0.51	41.25
2 Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae	0.244 Q2	9	11	52	709	15	52	0.27	64.45
3 Archeometriai Műhely	0.211 Q2	8	20	61	655	14	58	0.17	32.75
4 Symmetry: Culture and Science	0.193 Q1	3	29	69	729	16	67	0.23	25.14
5 Acta Orientalia	0.149 Q1	7	22	77	1852	13	77	0.16	84.18
6 Építés-Építészettudomány	0.128 Q2	4	18	47	570	4	47	0.06	31.67
7 Archaeológiai Értesítő	0.125 Q3	6	0	37	0	5	36	0.15	0.00
8 Shaman	0.106 Q3	3	0	31	0	3	31	0.04	0.00
9 Existentia	0.103 Q4	3	0	13	0	0	12	0.00	0.00
10 Művészettörténeti Értesítő	0.102 Q4	3	0	19	0	0	19	0.00	0.00

2. táblázat: A Q minősítéssel rendelkező magyar tudományi szakterületű folyóiratok (folyt.)

Title	↓ SJ _R	H index	Total Docs. (2022) (3 years)	Total Refs. (2022) (3 years)	Total Cites (3 years) (3 years)	Citable Docs. / Doc. (2 years)	Ref. / Doc. (2022)		
11 Acta Ethnographica Hungarica	0.101 Q4	8	0	65	0	5	63	0.11	0.00
12 Anrik Tanulmányok	0.101 Q4	3	20	52	482	4	52	0.06	24.10
13 Bulgarian Historical Review	0.101 Q4	3	2	49	113	1	49	0.00	56.50
14 Hungarian Studies	0.101 Q4	5	9	58	302	2	58	0.06	33.56
15 Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae	0.100 Q4	6	14	98	519	1	96	0.01	37.07
16 Hungarian Journal of English and American Studies	0.100 Q4	1	27	72	647	5	66	0.07	23.96
17 Magyar Filozófiai Szemle	0.100 Q4	4	0	162	0	2	151	0.01	0.00
18 Metszet	0.100 Q4	2	40	218	184	4	121	0.02	4.60
19 Studia Musicologica	0.100 Q4	5	6	59	51	3	56	0.02	8.50
20 Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae	0.100 Q4	4	1	62	13	1	62	0.03	13.00

Forrás: https://www.scimagojr.com/journallrank.php?country=HU&area=1200#google_vignette